دانستنیهای علمی پیرامون
قاعدگی در قرآن روایات و پزشکی

مهدی آقا بابایی

بسم الله الرحمن الرحیم

دانستنی‌های علمی پیرامون قاعدگی در قرآن، روایات و پزشکی

نویسنده:

مهدی آقابابائی

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست ----- ۵
دانستنی‌های علمی پیرامون قاعدگی در قرآن، روایات و پزشکی ----- ۹
مشخصات کتاب ----- ۹
چکیده ----- ۹
مقدمه ----- ۹
قاعدگی زنان از دیدگاه قرآن ----- ۹
اشاره ----- ۹
نکات ادبی آیه ----- ۱۰
توضیح و تفسیر ----- ۱۱
زیانهای آمیزشی در حال حیض ----- ۱۲
پزشکی قاعدگی ----- ۱۲
تجربه ای برای هر ماه (اولین خون ریزی ماهانه) ----- ۱۳
منشأ پیدایش رگل ----- ۱۳
دستور عادلانه اسلام در مورد عادت ماهیانه زنان ----- ۱۴
روایات پیرامون قاعدگی (رگل، حیض) ----- ۱۵
علت پیدایش حیض در زنان ----- ۱۵
حضرت زهرا سلام الله علیها خون حیض نمی‌دید ----- ۱۵
نظر صدر المتالهین و علامه شعرانی ----- ۱۵
حیض نجاست و پلیدی در زنهاست ----- ۱۷
سر این که جایز نیست زن حائض خضاب کند ----- ۱۸
سر این که زن حامل حیض نمی‌شود ----- ۱۸
سر این که جایز نیست جنب و حائض موقع تلقین میت حاضر باشند ----- ۱۸
عذاب زنی که وقتی پاک شد غسل ننماید ----- ۱۸

روزی فرزند در شکم مادر ----- ۱۹
مجامعت در حال حیض ----- ۱۹
احکام حیض / رساله آیت الله فاضل لنکرانی ----- ۱۹
اشاره ----- ۱۹
مسأله ۴۲۷: ----- ۱۹
مسأله ۴۲۸: ----- ۱۹
مسأله ۴۲۹: ----- ۲۰
مسأله ۴۳۰: ----- ۲۰
مسأله ۴۳۱: ----- ۲۰
مسأله ۴۳۲: ----- ۲۰
مسأله ۴۳۳: ----- ۲۰
مسأله ۴۳۴: ----- ۲۰
مسأله ۴۳۵: ----- ۲۰
مسأله ۴۳۶: ----- ۲۰
مسأله ۴۳۷: ----- ۲۱
مسأله ۴۳۸: ----- ۲۱
مسأله ۴۳۹: ----- ۲۱
مسأله ۴۴۰: ----- ۲۱
مسأله ۴۴۱: ----- ۲۱
مسأله ۴۴۲: ----- ۲۱
احکام حائض ----- ۲۱
مسأله ۴۴۳: ----- ۲۱
مسأله ۴۴۴: ----- ۲۲
مسأله ۴۴۵: ----- ۲۲

مسأله ۴۴۶: ---- ۲۲
مسأله ۴۴۷: ---- ۲۲
مسأله ۴۴۸: ---- ۲۲
مسأله ۴۴۹: ---- ۲۲
مسأله ۴۵۰: ---- ۲۲
مسأله ۴۵۱: ---- ۲۳
مسأله ۴۵۲: ---- ۲۳
مسأله ۴۵۳: ---- ۲۳
مسأله ۴۵۴: ---- ۲۳
مسأله ۴۵۵: ---- ۲۳
مسأله ۴۵۶: ---- ۲۳
مسأله ۴۵۷: ---- ۲۳
مسأله ۴۵۸: ---- ۲۳
مسأله ۴۵۹: ---- ۲۳
مسأله ۴۶۰: ---- ۲۴
مسأله ۴۶۱: ---- ۲۴
مسأله ۴۶۲: ---- ۲۴
مسأله ۴۶۳: ---- ۲۴
مسأله ۴۶۴: ---- ۲۴
مسأله ۴۶۵: ---- ۲۴
مسأله ۴۶۶: ---- ۲۴
مسأله ۴۶۷: ---- ۲۵
مسأله ۴۶۸: ---- ۲۵
مسأله ۴۶۹: ---- ۲۵

پی‌نوشتها: ۲۵
منابع و مآخذ ۲۶
درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان ۲۶

دانستنی‌های علمی پیرامون قاعدگی در قرآن، روایات و پزشکی

مشخصات کتاب

سرشناسه:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان،۱۳۹۱

عنوان و نام پدیدآور:دانستنی‌های علمی پیرامون قاعدگی در قرآن، روایات و پزشکی/ مهدی آقابابایی.

مشخصات نشر دیجیتالی:اصفهان:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری:نرم افزار تلفن همراه و رایانه

موضوع:پزشکی – قرآنی

چکیده

یکی از مسائل مهمی که در زندگی زنان نقش مهمی دارد و اگر آن مسأله برای آنها به وجود نیاید افرادی مریض به حساب می‌آیند مسأله‌ی قاعدگی و رگل می‌باشد که در هر ماه زنان و دختران به آن مبتلا می‌شوند. در این مقاله بحث از این مسأله مهم و حیاتی زنان شده و زیان‌های آمیزشی آن برای کسانی که در این دوره نزدیکی نمایند که از قرآن و پزشکی مباحثی را ارائه نموده‌ایم.

مقدمه

در قرآن واژه‌ی یسئلونک بسیار آمده است و این واژه هر کدام پیرامون موضوع‌های مهمی می‌باشد که خداوند با پیامبرش در میان نهاده است.

مثلاً می‌فرماید:

«یَسْئَلُونَکَ عَنِ الْمَحیضِ، یَسْئَلُونَکَ عَنِ الرُّوحِ، یَسْئَلُونَکَ عَنِ الْخَمْرِ وَ الْمَیْسِرِ و» ... ای رسول خدا از تو درباره‌ی شراب و قمار می‌پرسند، بگو:

آن دو گناه بزرگ و سودهایی برای مردم دارد و گناهشان از سودشان بیشتر است.

این مقاله پیرامون یکی از احکام زنان به نام حیض، رگل و یا قاعدگیست و آثار نزدیکی کردن در این زمان که هر فرقه‌ای برای خود عقیده‌ای دارد را بیان می‌فرماید مثلاً یک فرقه می‌گوید در این زمانی که زن مریض است اصلاً نباید سراغ زن رفت حتی نباید با او هم غذا شد و فرقه‌ی دیگری می‌گوید:

باید با زن هم غذا و هم حرف و حتی نزدیکی هم نمود و همه چیز را در این زمان حلال می‌داند ولی مسلمانان به پیروی از دین مقدس اسلام راه اعتدال و میانه روی را پیش گرفته‌اند و در این زمان با زنان هم غذا، هم حرف و حتی در بستر هم با هم می‌خوابند ولی نزدیکی نمی‌نمایند. که همان دخول باشد که در این زمان بر زنان حرام می‌باشد که اگر کسی در این زمان با زنش مجامعت نماید باید کفاره بپردازد که به احکام آن در آخر مقاله می‌پردازیم.

قاعدگی زنان از دیدگاه قرآن

اشاره

وَ يَسْئَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذىً فَاعْتَزِلُوا النِّساءَ فِي الْمَحِيضِ وَ لا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَإِذا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَ يُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِين. (۱)

ترجمه: و از تو، در باره خون حیض سؤال می کنند، بگو:

«چیز زیانبار و آلوده‌ای است؛ از این رو در حالت قاعدگی، از آنان کناره گیری کنید و با آنها نزدیکی ننمایید، تا پاك شوند و هنگامی که پاك شدند، از طریقی که خدا به شما فرمان داده، با آنها آمیزش کنید! خداوند، توبه کنندگان را دوست دارد و پاکان را (نیز) دوست دارد.

نکات ادبی آیه

۱ «محیض» مصدر میمی از حاض یحیض حیضاً به معنای خون غلیظیست که از زنها در ایام عادت ماهانه بیرون می‌آید و اصل حیض در لغت به معنای سیلان و جریان است.

توجه کنیم که در آیه کلمه «محیض» دو بار تکرار شده که اولی مصدر میمیست و دومی اسم زمان است و علت تکرار هم همین است.

در معجم مقاییس اللغه، آمده است که این واژه، در اصل به معنی خارج شدن آب قرمز از درختیست به نام سمره، (سپس به عادت ماهیانه زنان اطلاق شده است) ولی در تفسیر فخر رازی آمده که حیض در اصل به معنی سیل است و لذا هنگامی که سیل جریان پیدا کند، گفته می‌شود حاض السیل و حوض را نیز به همین مناسبت حوض می گویند که آب به سوی آن جریان پیدا می کند؛ ولی از گفته راغب در مفردات عکس این استفاده می‌شود که این واژه در اصل به معنی همان خون عادت است (سپس به معانی دیگر اطلاق شده).

کلمه (محیض) مانند کلمه (حیض) مصدر (حاضت الْمَرْأَة – تحیض) است و معنایش جریان خون معروفیست که صفات مخصوصی دارد و زنان حائض آن صفات را می‌شناسند و چون این مصدر مختص زنان است لذا اسم فاعل آن را مذکر هم می‌آورند و می گویند زن حائض، همچنانکه می گویند زن حامل.

۲ «اذی» به معنای رنج و آزار است چون زن در حال حیض در زحمت و آزار است و کلمه (اذی –) به طوری که گفته‌اند – به معنای ضرر است، لیکن این حرف قابل خدشه است، چون اگر اذیت ضرر بود، باید صحیح باشد در مقابل نفع استعمال شود، همانطور که کلمه ضرر در مقابل کلمه نفع استعمال می‌شود و معلوم است که هیچ وقت به جای دوای مضر نمی گوییم:

دوای موذی، چون موذی یك معنای دیگری غیر مضر را افاده می کند و به همین جهت است که خدای تعالی فرموده:

(لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذىً).

و اگر فرموده بود:

(لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا ضررا) کلام فاسد می‌شد و نیز اگر کلمه (اذیت) را به معنای ضرر بگیریم آنگاه در امثال آیه: (إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ) و آیه: (لِمَ تُؤْذُونَنِي وَ قَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ)

دچار اشکال می‌شویم چون در این گونه آیات کلمه (اذیت) ظهوری در معنای ضرر ندارد، پس ظاهر اینست که کلمه (اذی) به معنای هر عارضه‌ای باشد برای چیزی که ملایم با طبع آن نباشد، که این معنا به وجهی منطبق با معنای ضرر نیز هست و این که محیض را اذی خوانده، به همان معناییست که گفتیم، چون خون حیض که به عادت زنان مربوط است، از عمل خاصی حاصل می‌شود که طبیعت زن در مزاج خون طبیعی زن انجام می‌دهد و مقداری از خون طبیعی او را فاسد و از حال طبیعی خارج نموده و به داخل رحم می‌فرستد، تا بدین وسیله رحم را پاك کند و یا اگر جنین در آن باشد، با آن خون جنین را غذا دهد و یا اگر بچه به

دنیا آمده ماده اصلی برای ساختن شیر جهت کودک را آماده سازد.

و بنا بر آن تفسیری که کلمه (اذی) را به معنای ضرر گرفتند، محیض را هم به معنای جمع شدن با زنان در حال حیض گرفته و در معنای آیه گفته‌اند:

از تو می‌پرسند آیا در چنین حالی جایز است با زنان جمع شد؟ جواب داده شده این عمل ضرر است و درست هم هست چون پزشکان گفته‌اند:

طبیعت زن در حال حیض سرگرم پاک کردن رحم و آماده کردن آن برای حامله شدن است و جماع در این حال نظام این عمل را مختل می‌سازد و به نتیجه این عمل طبیعی یعنی به حمل (و به رحم زن) صدمه می‌زند. (۲)

۳ «اعتزال» کناره گیری و در اینجا کناره گیری از همبستر شدن.

۴ «یطهرن» مضارع از طهر یطهر طهراً به معنای پاکیست و در اینجا به معنای قطع شدن خون حیض است و اگر «یطهّرن» با تشدید خوانده شود به معنای غسل کردن است.

جمله یطهرن به گفته بسیاری از مفسران به معنی پاک شدن زنان از خون حیض است و اما جمله فاذا تطهرن را بسیاری به معنی غسل کردن گرفته‌اند، بنا بر این طبق جمله اول، به هنگام پاک شدن از خون، آمیزش جنسی جایز است هر چند غسل نکرده باشد و طبق جمله دوم، تا غسل نکند جایز نیست.

توضیح و تفسیر

و یسئلونک عن المحیض: ... پرسش دیگری که از سوی برخی از مسلمانان مطرح شده بود، پاسخ داده می‌شود. پرسش درباره‌ی حیض و احکام آن است و پاسخی که داده می‌شود شامل بیان یکی از آثار طبیعی حیض و حکم خاص آن است.

می‌دانیم که حیض خون غلیظیست که از زنها در ایام عادت ماهانه دفع می‌شود و از نظر فقهاء شیعه کمترین مدت آن سه روز و بیشترین مدت آن ده روز است و اگر کمتر یا بیشتر باشد به آن استحاضه گفته می‌شود که حکمش با حکم حیض فرق دارد و خون حیض و استحاضه غیر از خون نفاس است که از زنها در حال زایمان دفع می‌شود.

در پاسخ به سؤال از حیض، چنین اظهار می‌دارد که حیض حالتیست که زن در آن حالت دچار ناراحتی و آزار و رنج است و بنا بر این در این حالت باید آنها را به حال خود رها کرد و از همبستر شدن با آنها دوری نمود. این که می‌فرماید:

از زنها در حال حیض کناره گیری کنید و به آنها نزدیک نشوید منظور همان پرهیز از همبستر شدن است به قرینه این که بلافاصله می‌فرماید:

وقتی پاک شدند از همانجا که خدا فرمان داده در آیید یعنی با آنها همبستر شوید.

این حکم اسلامی حد وسط میان یهود و نصاریست یهودیها و همچنین اعراب جاهلی در حال حیض به کلی از زنها فاصله می‌گرفتند و با آنها غذا نمی‌خورند و در یک اتاق نمی‌خوابیدند و هر گونه تماسی را با آنها قطع می‌کردند و مانند یک مریض جذامی محل خواب و ظرفهای آنها را جدا می‌کردند.

در مقابل آنها نصاری هیچ عکس العملی نشان نمی‌دادند و حتی در حال حیض با زنها همبستر می‌شدند. این افراط و تفریطها به ضرر زنها بود کار یهود توهین به زنها و کار نصاری اذیت کردن به آنها بود.

اسلام حد وسط را برگزید و تنها همبستر شدن با زنها را ممنوع کرد که در حال حیض هم موجب رنج و اذیت زنها و هم باعث کثیف شدن خود آنها می‌شد و از این گذشته رحم زن در حال حیض نوعی شستشو می‌شود و با دفع خونهای کثیف، آماده برای حاملگی می‌شود و همبستر شدن در این حال علاوه بر کثافت ظاهری ممکن است به کارهای طبیعی رحم و فعالیت‌های آن آسیب

برساند و موجب بیماری زن شود.

این حکم تا وقتی ادامه دارد که زنها پاک شوند ولی باید دید که منظور از پاک شدن آنها چیست؟

آیا منظور قطع خون حیض است یا منظور انجام غسل حیض است؟

اگر کلمه «یطّهّرن» را بدون تشدید بخوانیم همانگونه که در قرائت معمول قرآن آمده است، منظور از آن قطع خون حیض است و چون خون قطع شد اگر چه غسل نکرده باشد ممنوعیت برداشته می‌شود ولی اگر این کلمه را «یطّهّرن» با تشدید بخوانیم، منظور انجام غسل است و تا غسل حیض را انجام نداده ممنوعیت باقیست و این قرائتها هر دو متواتر است و لذا میان فقهاء در این مسأله اختلاف نظر وجود دارد ولی به نظر می‌رسد که وجه دوم موافق با احتیاط است و ضمناً در جمله بعدی آیه آمده است:

«فاذا تطهرن» که جواز همبستر شدن را به «تطهر»

یعنی همان غسل کردن تعلیق نموده است.

پس از حصول پاکی از حیض، آیه فرمان می‌دهد از آنجا که خدا دستور داده در آیید یعنی در همبستر شدن با زنها موازین شرعی را رعایت کنید و تنها در فکر اطفاء شهوت نباشید. در پایان می‌فرماید:

خداوند بسیار توبه کنندگان و پاکیزگان را دوست می‌دارد. اشاره به این که اگر در اثر طغیان شهوت در حال حیض با زنان خود همبستر شدید و مرتکب این معصیت شدید از این عمل توبه کنید و خود را از آلودگیهای ظاهری و باطنی پاک نمایید که خدا توبه کنندگان و پاکان را دوست می‌دارد. (۳)

زیانهای آمیزشی در حال حیض

قاعدگی، همان خون است که قرآن، آن را اذی (چیز آلوده یا زیان آور) معرفی کرده است و در حقیقت این جمله، فلسفه حکم اجتناب از آمیزش جنسی زنان را در حالت قاعدگی که در جمله بعد آمده است بیان می‌کند، زیرا آمیزش در چنین حالتی، علاوه بر این که تنفرآور است، زیانهای بسیاری به بار می‌آورد که طب امروز نیز آن را اثبات کرده، از جمله احتمال عقیم شدن مرد و زن و ایجاد یک محیط مساعد برای پرورش میکرب بیماریهای آمیزشی (مانند سفلیس و سوزاک) و نیز التهاب اعضاء تناسلی زن و وارد شدن خون آلوده به داخل عضو تناسلی مرد و غیر اینها که در کتب طب آمده است، لذا پزشکان، آمیزش جنسی با چنین زنانی را ممنوع اعلام می‌کنند (۴)

پزشکی قاعدگی

سندرم پیش از قاعدگی مشکلی که جدی گرفته نمی‌شود

مسائل بهداشتی زنان ارتباط تنگاتنگی با سلامت و احساس آرامش در خانواده و به تبع آن در جامعه دارد. سیکل ماهانه یکی از مسائل مهم زنان در دوران باروریست که روحیات و مسائل بهداشتی آنها به شدت به آن وابسته است.

زنان در طول باروری خود حدود ۴۲۰ سیکل ماهانه را تجربه می‌کنند.

از هر ۳ زن ۲ نفر قبل از شروع عادت ماهانه دچار مشکلات جسمی و روحی می‌شوند که در فعالیت‌های اجتماعی آنها وقفه ایجاد می‌کند.

بیش از ۲۰۰ علامت برای این سندرم شناخته شده است که از جمله این علایم می‌توان به سر درد، کمردرد، ورم، آکنه، بدگمانی، خشونت، زودرنجی، کاهش اعتماد به نفس و حتی در موارد شدید اقدام به خودکشی را نام برد. نتایج مطالعات انجام گرفته در ایران نشان می‌دهد کاهش کارایی و لذت نبردن از فعالیت‌های اجتماعی از جمله عواملی هستند که بیشترین تداخل را با عملکرد

فردی – اجتماعی ایجاد می کنند.

این در حالیست که بسیاری از بانوان در کشور ما این سندرم را طبیعی می‌دانند. اگر شما نیز مبتلاـ به PMS هستید دانستن این موضوع که بسیاری از زنان مانند شما به این اختلال مبتلا هستند و مشکل یک نقص به شمار نمی‌رود می‌تواند شما را امیدوارتر کند.

هنوز علت این مشکل به درستی مشخص نیست اما بر هم خوردن تعادل بین هورمون‌های جنسی زنانه و کمبود برخی مواد مغذی از جمله دلایلی هستند که تاکنون شناخته شده‌اند.

دکتر معصومه خیرخواه عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران، در گفتگو با خبرنگار بهداشت و درمان ایسنا برخورداری از برنامه ورزشی مناسب، رژیم غذایی کم نمک و کم کافئین، استفاده از ترکیبات گیاهان دارویی مانند گل پامچال، رزماری، ملاس و تخم کتان، دریافت مکمل‌های حاوی ویتامین B۶ و E را در بهبود علائم آزاردهنده سندرم پیش از قاعدگی مؤثر دانسته و می گوید:

ترجیحاً افراد مبتلاـ به این نوع علائم بهتر است به منظور رد سایر بیماری‌هایی که دارای علائم مشابه هستند با پزشک خود مشاوره کنند.

(مجله عصر پزشکی / ص ۶)

تجربه ای برای هر ماه (اولین خون ریزی ماهانه)

اولین خون ریزی ماهانه، آغاز دوره جدیدی از زندگی یک دختر نوجوان است.

آنچه در ظاهر رخ می‌دهد، نمایانگر دنیایی از تحولات در درون بدن اوست. در دوران جنینی یک جفت تخمدان با تعداد معینی فولیکول (کیسه‌هایی که تخمک در آنها تولید می‌شود) در بدن جنین تشکیل می‌شود. تعداد این فولیکول‌ها در دوران پس از تولد ثابت است و در هر سیکل ماهانه یک یا چند تا از این فولیکول‌ها آزاد و برای بارور شدن آماده می‌شوند. درون فولیکول‌ها سلول‌های اووسیت قرار دارند که تخمک‌های یک زن را تشکیل می‌دهند. در روز اول هر سیکل ۲۸ روزه با تخریب دیواره داخلی رحم و عروق خونی، خونریزی آغاز و از ضخامت این لایه کاسته می‌شود. این کاهش ضخامت تا حوالی روز دهم ادامه دارد و سپس به تدریج ضخامت دیواره افزایش می‌یابد. پروژسترون هورمونی است که کاهش آن در انتهای هر دوره، تخریب دیواره رحم و خونریزی مجدد را سبب می‌شود. هورمون استروژن نیز با افزایش ناگهانی در میانه دوره ماهانه، موجب افزایش میزان هورمون لوتئینی کننده (LH) می‌شود. به واسطه این هورمون و افزایش پروژسترون، دیواره رحم به بالاترین حد رشد خود می‌رسد و اگر در این دوران تخمک با اسپرم لقاح پیدا کند، این دیواره با عروق خونی فراوانی که پیدا کرده است جایگاه مناسبی برای پذیرش جنین و تغذیه آن خواهد بود.

در غیر این صورت تغییرات هورمونی موجب تخریب دیواره رحم و آغاز مجدد دوره می‌شود. (مجله عصر پزشکی / ص ۶)

منشأ پیدایش رگل

منشأ پیدایش خون حیض، مربوط به احتقان و پر خون شدن عروق رحم، سپس پوسته پوسته شدن مخاط آن و جریان خونهای موجود است، ترشح خون مزبور، ابتداء نامنظم و بی‌رنگ است، ولی به زودی سرخ رنگ و منظم می‌شود و در اواخر کار بار دیگر کم رنگ و نامرتب می گردد.

اصولاـ خونی که هنگام عادت ماهیانه دفع می‌شود، خونی است که هر ماه در عروق داخلی رحم، برای تغذیه جنین احتمالی جمع

می گردد، زیرا می‌دانیم رحم زن در هر ماه تولید یک تخمک می کند و مقارن آن عروق داخلی رحم به عنوان آماده باش برای تغذیه نطفه مملو از خون می‌شود، اگر در این موقع که تخمک وارد رحم می‌شود، اسپرم که نطفه‌ی مرد است در آنجا موجود باشد، تشکیل نطفه و جنین می‌دهد و خونهای موجود در عروق رحم صرف تغذیه آن می‌شود، در غیر این صورت، بر اثر پوسته شدن مخاط رحم و شکافتن جدار رگها، خون موجود خارج می‌شود و این همان خون حیض است و از اینجا دلیل دیگری برای ممنوع بودن آمیزش جنسی در این حال به دست می‌آید، زیرا رحم زن در موقع تخلیه این خونها هیچ گونه آمادگی طبیعی برای پذیرش نطفه ندارد و لذا از آن صدمه می‌بیند.

دستور عادلانه اسلام در مورد عادت ماهیانه زنان

اقوام پیشین در مورد زنان در عادت ماهیانه عقائد مختلفی داشتند:

یهود فوق العاده سخت گیری می کردند و در این ایام به کلی از زنان در همه چیز جدا می‌شدند، در خوردن و آشامیدن و مجلس و بستر و در تورات کنونی احکام شدیدی در این باره دیده می‌شود.

و به عکس آنها مسیحیان هیچ گونه محدودیت و ممنوعیتی برای خود، در برخورد با زنان، در این ایام قائل نبودند و اما بت پرستان عرب، دستور و سنت خاصی نزد آنها در این زمینه یافت نمی‌شد، ولی ساکنان مدینه و اطراف آن، بعضی از آداب یهود را در این زمینه اقتباس کرده بودند و در معاشرت با زنان در حال حیض، سختگیریهایی داشتند، در حالی که سایر عرب چنین نبودند و حتی شاید آمیزش جنسی را در این حال جالب می‌دانستند و معتقد بودند اگر فرزندی نصیب آنها شود بسیار خونریز خواهد بود و این از صفات بارز و مطلوب، نزد اعراب بادیه نشین خونریز بود.

ذکر طهارت و توبه در کنار یکدیگر در آیات فوق ممکن است اشاره به این باشد که طهارت، مربوط به پاکیزگی ظاهر و توبه اشاره به پاکیزگی باطن است.

این احتمال نیز وجود دارد که طهارت در اینجا به معنی آلوده نشدن به گناه بوده باشد یعنی خداوند، هم کسانی را که آلوده به گناه نشده‌اند دوست دارد و هم کسانی که بعد از آلودگی توبه کنند و در زمره پاکان در آیند.

ضمنا اشاره به مسأله توبه در اینجا ممکن است ناظر به این باشد که بعضی بر اثر فشار غریزه جنسی نمی‌توانستند خویشتن داری کنند و بر خلاف امر خدا به گناه آلوده می‌شدند، سپس از عمل خود نادم شده و ناراحت می گشتند، برای این که راه بازگشت را به روی خود بسته نبینند و از رحمت حق مایوس نشوند، طریق توبه را به آنها نشان می‌دهد. (۵)

زنان در هر ماه به مدت حد اقل سه روز و حد اکثر ده روز قاعده می‌شوند و آن عبارت از خونی است که با اوصاف خاصی که در کتب فقه آمده از رحم زن خارج می گردد، زن را در چنین حال حائض و آن خون را خون حیض می گویند، آیین کنونی یهود و نصارا احکام ضد یکدیگر در مورد آمیزش مردان با چنین زنانی دارند که برای هر کس حالت استفهام ایجاد می‌نماید

جمعی از یهود می گویند معاشرت مردان با این گونه زنان مطلقا حرام است هر چند که به صورت غذا خوردن سر یک سفره و یا زندگی در یک اتاق باشد مثلاً می گویند جایی که زن حائض بنشیند مرد نباید بنشیند، اگر نشست باید لباس خود را بشوید و الا نجس است و نیز اگر در رختخواب او بخوابد لباس و بدن را باید شستشو دهد، به طور خلاصه زن را در این مدت یک موجود ناپاک و لازم الاجتناب می‌دانند.

در مقابل این گروه نصارا هستند که می گویند:

هیچ گونه فرقی میان حالت حیض زنان و غیر حیض نیست، همه گونه معاشرت حتی آمیزش جنسی با آنان بی‌مانع است!

مشرکین عرب به خصوص آنها که در مدینه زندگی می کردند، کم و بیش به خلق و خوی یهود انس گرفته بودند و با زنان حائض

مانند یهود رفتار می‌کردند و در زمان عادت ماهیانه از آنها جدا می‌شدند، همین اختلاف در آیین و افراط و تفریطهای غیر قابل گذشت سبب شد که بعضی از مسلمانان از پیغمبر اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم در این باره سؤال کنند، در پاسخ آنان این آیه نازل شد.

روایات پیرامون قاعدگی (رگل، حیض)

علت پیدایش حیض در زنان

حضرت ابوجعفر عَلَیْهِ السَّلَام فرمودند:

دختران پیامبران صلوات الله علیهم اجمعین حیض نمی‌بینند، زیرا حیض عفونت و مؤاخذه می‌باشد و اولین زنی که حیض دید ساره می‌باشد (۶)

حضرت زهرا سلام الله علیها خون حیض نمی‌دید

از حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام نقل شده که فرمود:

از حضرت رسول سؤال شد که بتول چیست؟

ما از شما ای رسول خدا شنیدیم که فرموده‌اید:

مریم بتول است و فاطمه بتول است.

حضرت پاسخ داد:

بتول به آن زنی گفته می‌شود که هیچ گاه خونی نبیند، یعنی حیض نشود زیرا حیض شدن در دختران پیامبر مکروه و ناپسند است (۷)

حضرت باقر عَلَیْهِ السَّلَام از پدران بزرگوارش نقل می‌فرماید:

فاطمه دختر پیامبر اکرم صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم از آن جهت «طاهره» نامیده شد که از هر پلیدی و ناپاکی بر کنار و از هر آلودگی پاک بود.

او هیچ گاه خون حیض و نفاس ندید. (۸)

نظر صدر المتالهین و علامه شعرانی

درباره‌ی علت این ویژگی و کیفیت آن چنین می‌توان گفت:

خداوند در عالم طبیعت سنّتها و قوانینی بر طبق نظام علّی، علت و معلولی و اسباب و شرایطی دارد، همان گونه که حضرت صادق عَلَیْهِ السَّلَام فرموده است:

«أَبَی اللَّهُ أَنْ یُجْرِیَ الْأَشْیَاءَ إِلَّا بِالْأَسْبَابِ فَجَعَلَ لِکُلِّ شَیْ ءٍ سَبَباً»

خداوند از این که کارها از غیر طریق اسباب اجرا شود، اباء و امتناع داد و برای هر چیزی سببی قرار داده است.

صدرالمتالهین گوید:

این مسأله‌ای مهم است که مهمتر از آن وجود ندارد، زیرا مسأله علیت اساس و پایه‌ی تمامی علوم است و علم توحید، خداشناسی، معاد، رسالت، امامت، روانشناسی و دیگر علوم قبل و بعد از آن، علم تهذیب اخلاق و علوم سیاسی و دیگر علوم، مبتنی بر این

اساس است و با انکار این اصل و ممکن دانستن اراده‌ی جزاف - چنان که بیشتر اهل سنت بدان معتقدند - (۹) تمامی پایه‌های علم و یقین منهدم می‌شود.

علامه شعرانی در توضیح این گفتار ملاصدرا چنین گوید:

اگر علیت از بین برود طبیب علت بیماری مریض را نمی‌داند، راه درمان او را تشخیص نخواهد داد و پزشکی به کلی از بین می‌رود، کشاورز نخواهد دانست که آبیاری و تابش خورشید علت رویش گیاهان است و امر کشاورزی باطل و بیهوده می گردد و دیگر نمی‌داند که چه باید بکند، صنعتگران نمی‌دانند که آیا ذوب شدن فلزات بر اثر حرارت است یا علتی دیگر دارد و خواه و ناخواه امور صنعت از بین می‌رود و همچنین علم دین، زیرا هیچ کس نمی‌داند که نماز و زکات و دیگر دستورات دینی اسباب و عوامل سعادت اخروی می‌باشند و نمی‌داند که علت ارسال پیامبران و تعیین امامان و دیگر مسائل اعتقادی لطف پروردگار است (... ۱۰)

بنا بر این، لازم است برای هر رویداد مادی علت و عاملی باشد، همانطور که در هر جا آتش سوزی ببینیم، بدون شک و تردید حکم می کنیم که آتشی و یا اصطکاکی و یا عاملی وجود داشته است.

همچنین می‌دانیم که زاد و ولد، به جز راه انتقال نطفه‌ی مرد به رحم زن (از جمله تلقیح نطفه‌ی مرد و زن در خارج رحم به صورت مصنوعی) و سیر تکاملی آن تا وقتی که به صورت جنینی در آید، ممکن نیست و می‌بایست زوج و زوجه‌ی جوان دارای اعتدال مزاج باشند، شوهر پیرمردی فرتوت و زن نیز پیرزنی از کارافتاده نباشد که از فرط زمین گیر شده باشد و یا این که یائسه و نازا باشد و همچنین دیگر شرائط لازمه...

آری نظام علیت و معلولیت، سببیت و مسببیت قانونی فراگیر در تمامی ممکنات است، اما نه بدان گونه که دست قانونگذار را بسته باشد و از دخالت و تصرف در ملک خویش به گونه‌ای دیگر بازش داشته باشد، چنانکه قرآن مجید در پاسخ به قوم یهود می گوید: بلکه دسته‌ای خداوند متعال باز و گشوده است و به هر گونه که بخواهد دخالت کرده اشیاء را دگرگون می‌سازد و همان قانون عام و فراگیر، تحت قدرت قاهره و اراده‌ی مسلط او خاضع و سرسپرده است، چنانکه این مطلب از فرمایش مولایمان حضرت علی بن الحسین علیهما السلام استفاده می‌شود و در آنجا که فرمود:

«ذَلَّتْ لِقُدْرَتِكَ الصِّعَابُ وَ تَسَبَّبَتْ بِلُطْفِكَ الْأَسْبَابُ » (۱۱)

یا این که در برخی از دعاهای دیگر آمده است:

«يَا مُسَبِّبَ الْأَسْبَابِ مِنْ غَيْرِ سَبَب»

و همچنین در قرآن مجید داستانها و حکایات و رویدادهایی نقل شده که بر طبق جریان عادی و مشهور طبیعت و بر طبق نظام علت و معلولی نیست، مانند حامله شدن حضرت مریم سلام الله علیها در حالی که دست هیچ انسانی به او نرسیده بود و یا همانند حامله شدن ساره به اسحاق عَلَيْهِ السَّلَام زمانی که پیر و از کار افتاده بود و یا باردار شدن زن زکریا عَلَيْهِ السَّلَام به یحیی عَلَيْهِ السَّلَام با این که یائسه شده بود و نمونه‌هایی دیگر از این قبیل معجزات و خوارق عادات که قرآن مجید برای عده‌ای از پیامبران بزرگ اثبات می کند، مانند معجزات حضرت نوح، هود، صالح، ابراهیم، لوط، داوود، سلیمان، موسی و عیسی و حضرت محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم، که همه آنها امور خارق‌العاده و بر خلاف جریان معمولی طبیعت بودند. (۱۲)

با توجه به این گفتار برای خوانندگان گرامی بطلان این سخن ثابت می‌شود که گفته‌اند:

حیض در زنان از لوازم خلقت است و نبود آن در یک زن نقصانی در خلقت او به شمار می‌آید و عادت ماهانه نشانه و سببی است برای زایمان و باردار بودن، زیرا می گوییم:

خروج از تنگاهای طبیعت نقص شمرده نمی‌شود، بلکه چه بسا خود کرامتی محسوب شود. به علاوه، خون حیض خود نوعی آلودگی و نجاست است و خداوند آن را موجب آزار و اذیت دانسته چنانکه می‌فرماید:

«قُلْ هُوَ أذی» (۱۳) که ناپاکی و آلودگی آن موجب آزار است، زیرا زنان به هنگام بروز عادت ماهانه دچار خجالت و سرافکندگی می‌شوند و خوششان نمی‌آید که به همه کس، هر چند نزدیکترین افراد فامیل باشد، گفته شود. گاهی هم ضعف و سستی در آنها به وجود می‌آید و به همین جهت در این ایام نماز و روزه از آنها ساقط می‌شود و ایستادن و توقف در مساجد بر آنها حرام می‌گردد و دیگر احکامی که در کتب فقهی ذکر شده، تا جایی که گفته شده در آن دوران از ایمانشان کاسته شده و «ناقصه الایمان» می‌شوند، چنانکه حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام این مطلب را فرموده‌اند:

«نقصان ایمان آنان به خاطر رفع تکلیف نماز و روزه در ایام عادت ماهانه‌شان می‌باشد» (۱۴)

بنا بر این، خداوند متعال بر بانوی جهان حضرت فاطمه سلام الله علیها تفضل کرده و او را کرامت بخشیده است که بتواند بدون دیدن خون حیض مبتلا شدن به عادت ماهانه به طور کامل و صحیح زایمان کند و این خود فضیلتی والا و پاکی فوق العاده‌ای در ذات پاک آن حضرت که سلام و درود خداوند بر او باد بوده است و خود نشان از آن دارد که خداوند متعال راضی نشده است که آن حضرت، که بانوی زنان جهان از اولین و آخرین است، به این پلیدی و یا دیگر ناپاکیهای ظاهری و باطنی آلوده باشد، همان گونه که درباره‌ی آن حضرت فرمود:

«إِنَّما یُرِیدُ اللَّهُ لِیُذْهِبَ عَنْکُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَیْتِ وَ یُطَهِّرَکُمْ تَطْهِیرا» (۱۵)

و از حضرت رسول صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم نقل شده است که به عایشه فرمود:

ای حمیرا، فاطمه مانند دیگر زنان آدمیزاد نیست. او مانند دیگران معلول و بیمار نمی‌شود. (۱۶)

روایات درباره‌ی حضرت زهرا سلام الله علیها که خون حیض و نفاس نمی‌دیدند بسیار است ما به همین‌ها بسنده می‌نماییم).

کسانی که خواهان تفصیل بیشتری در این مورد هستند می‌توانند به کتاب «الامام علی بن ابی طالب»، اثر آیت الله شیخ احمد رحمانی همدانی در بحث آیه‌ی تطهیر مراجعه کنند.

حیض نجاست و پلیدی در زنهاست

حضرت ابوجعفر محمد بن علی علیهما السلام فرمودند:

حیض نجاست و پلیدیست که حق تعالی در زنان قرار داده، سپس فرمودند:

در زمان حضرت نوح عَلَیْهِ السَّلَام زنان در هر سال یک بار حیض می‌دیدند تا این که جماعتی از زنان که تعدادشان هفتصد نفر بود از حجاب بیرون آمدند و رها و آزاد گشته، لباسهای سرخ پوشیده و خود را زینت کرده و معطر ساختند و سپس در بلاد و شهرها پراکنده شدند، با مردان همنشین شده و در اعیاد با آنها همراه بوده و در صفوف آنها در آمده و کاملاً با مردان آمیزش پیدا نمودند در چنین وقتی حق تعالی آنها را مبتلا ـ ساخت به دیدن حیض در هر سال، خون حیض این زنان از آنها جاری گشت لذا مجبور شدند که از بین مردان خارج شوند، همان طوری که ذکر شد ایشان در هر ماه یک بار حیض می‌دیدند حضرت فرمودند:

خداوند تبارک و تعالی ایشان را مشغول به حیض و کثرت شهوتشان فرمود و سایر زنان که عمل ایشان را انجام نداده بودند در هر سال یک بار حیض می‌شدند، سپس حضرت فرمودند:

پسران آن زنان که در هر ماه حیض می‌شدند با دختران این زنان که سالی یک مرتبه به آن مبتلا می‌گردیدند ازدواج نموده و بدین ترتیب بین طائفه امتزاج برقرار گردید و دخترانی که از این وصلت و ازدواج متولد شدند جملگی در هر ماه یک بار حیض می‌دیدند باری فرزندان زنانی که در هر ماه یک بار حیض می‌شدند زیاد گردیدند و جهتش آن بود که حیض آنها مستقیم و متعادل بود و در مقابل زنانی که در هر سال یک بار حائض می‌شدند چون مبتلا به فساد خون بودند فرزندانشان کم بود و از این رو نسل آن زنان زیاد و نسل اینها اندک گردید. (۱۷)

سر این که جایز نیست زن حائض خضاب کند

ابوبکر حضرمی می‌گوید از حضرت ابی عبدالله عَلَیْهِ السَّلَام پرسیدم:

آیا زن حائض خضاب بکند؟

حضرت فرمودند:

خیر زیرا از شیطان بر او خوف و هراس می‌باشد (۱۸)

سر این که زن حامل حیض نمی‌شود

حضرت ابی عبدالله عَلَیْهِ السَّلَام فرمودند:

سلمان (رحمه الله علیه) از حضرت علی عَلَیْهِ السَّلَام راجع به روزی فرزند مادامی که در شکم مادرش هست پرسید؟

حضرت فرمودند:

خداوند تبارك و تعالی خون حیض را حبس کرد پس آن را رزق و روزی فرزند در شکم مادر قرار داد. (۱۹)

سر این که جایز نیست جنب و حائض موقع تلقین میت حاضر باشند

امام صادق عَلَیْهِ السَّلَام فرمودند:

زن حائض و شخص جنب هنگام تلقین میت حاضر نشوند زیرا فرشتگان که حضور دارند از این دو آزار و اذیت می‌شوند. (۲۰)

اسماعیل جعفی گوید:

به امام باقر عَلَیْهِ السَّلَام عرض کردم:

مغیره گمان می‌کند که زن حائض همچنان که روزه‌اش را قضا می‌کند، نمازش را نیز باید قضا نماید؟

حضرت فرمود:

چه شده به او؟ خدای موفقش ننماید، همانا زن عمران گفت:

«خدایا! آنچه در رحم دارم بر تو نذر کردم که «محرّر» (و آزاد برای خدمت به خانه‌ی تو) باشد» و آنکه به مسجد نذر شده هرگز از آن خارج نمی‌شود، چون او مریم را زائید.

گفت:

«خدایا من او را دختر آوردم ... و پسر همانند دختر نیست».

و چون زائید او را به مسجد برد و چون به سن زنها رسید و زن شد از مسجد بیرون برده شد، پس او چه وقت پیدا می‌کرد تا نمازهایش را قضا نماید و حال آن که همه‌ی عمرش در مسجد بود؟ (۲۱)

عذاب زنی که وقتی پاک شد غسل ننماید

در ضمن حدیث طولانی به هنگامی که رسول خدا در شب معراج زنانی را مشاهده فرمود که به انواع عذابها گرفتار شده بودند، حضرت فاطمه سلام الله علیها عرض کرد:

ای حبیب من و ای نور چشم من مگر کار و رفتار این زنها چه بود که خداوند این گونه عذابها را بر آنها مقرر داشت؟ رسول خدا فرمود:

...و آن کسی که دست و پایش به هم بسته شده بود و مارها و عقربها بر او مسلط شده بودند، به خاطر آن بود که جامه‌هایش چرکین و وضو ساختنش با بدن نجس بود و از جنابت و حیض غسل نکرده و رعایت نظافت نمی‌نمود و نماز را سبک می‌شمرد. (۲۲)

روزی فرزند در شکم مادر

سلمان فارسی – رحمه الله علیه – از امیر المؤمنین علیه السّلام پرسید در باره‌ی روزی طفل در شکم مادرش، آن حضرت فرمود:
همانا خدای تبارک و تعالی خون حیض را حبس می‌کند و آن را روزی او در شکم مادرش قرار می‌دهد.
و زن آبستن هر گاه خون مشاهده کرد نماز را ترک می‌کند چه بسا اتفاق می‌افتد که زن باردار خون دفع می‌کند و آن زمانی است که خون بسیار و سرخ رنگ می‌بیند و اگر خونی که دیده کم و زرد رنگ باشد باید نماز خود را بخواند و جز وضو چیز دیگری بر او واجب نیست و زن حائض هنگامی که پاک شد قضای روزه به گردن اوست ولی قضای نماز بر او لازم نیست و در این امر دو علّت وجود دارد یکی این که: مردم بدانند سنّت مورد قیاس واقع نمی‌شود و دیگر این که: روزه تنها یک ماه در سال است ولی نماز در هر شبانه روز واجب است.
به این جهت خدای عز و جل قضای روزه را بر ایشان واجب ساخت و قضای نماز را واجب نگردانید.
و جایز نیست (کراهت شدید دارد) جنب و حائض به هنگام احتضار بر بالین محتضر حضور یابند زیرا فرشتگان با بودن آن دو مورد آزار واقع می‌شوند.
و اشکالی ندارد که غسل او را انجام دهند و بر او نماز بخوانند، ولی درون قبر او نروند، پس اگر به ناچار بر بالین او حاضر بودند هنگام خروج جان از بدنش از آنجا بیرون بروند. (۲۳)

مجامعت در حال حیض

حضرت محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِه وَ سَلَّم فرمود:
هر کس با همسر خویش در حال حیض مجامعت نماید و فرزندش با بیماری جذام یا برص و پیسی متولّد شود جز خود کسی را ملامت نکند.
(۲۴)

احکام حیض / رساله آیت الله فاضل لنکرانی

اشاره

حیض خونی است که غالباً در هر ماه چند روزی از رحم زنها خارج می‌شود و زن را در موقع دیدن خون حیض، حائض می‌گویند.

مسأله ۴۲۷:

خون حیض در بیشتر اوقات، غلیظ و گرم و رنگ آن سرخ مایل به سیاهی یا سرخ تیره است و با فشار و کمی سوزش بیرون می‌آید.

مسأله ۴۲۸:

زنهای سیّده بعد از تمام شدن شصت سال قمری یائسه می‌شوند یعنی خون حیض نمی‌بینند و زنهایی که سیّده نیستند، بعد از تمام شدن پنجاه سال قمری یائسه می‌شوند.

مسأله ۴۲۹:

خونی که دختر پیش از تمام شدن نه سال قمری و زن بعد از یائسه شدن می‌بیند حیض نیست.

مسأله ۴۳۰:

زن حامله و زنی که بچه شیر می‌دهد، ممکن است حیض ببیند.

مسأله ۴۳۱:

دختری که نمی‌داند نه سالش تمام شده یا نه اگر خونی ببیند که نشانه‌های حیض را نداشته باشد حیض نیست، بلکه حتی اگر نشانه‌های حیض را داشته باشد نمی‌شود گفت حیض است.

مسأله ۴۳۲:

زنی که شک دارد یائسه شده یا نه، اگر خونی ببیند و نداند حیض است یا نه باید بنا بگذارد که یائسه نشده است.

مسأله ۴۳۳:

مدت حیض کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نمی‌شود و اگر مختصری هم از سه روز کمتر باشد، حیض نیست.

مسأله ۴۳۴:

باید سه روز اوّل حیض پشت سرهم باشد، پس اگر مثلاً دو روز خون ببیند و یک روز پاک شود و دوباره یک روز خون ببیند حیض نیست.

مسأله ۴۳۵:

لازم نیست در تمام سه روز خون بیرون بیاید، بلکه اگر در ابتدا، خون بیرون بیاید ولی بعداً در فرج خون باشد کافیست و چنانچه در بین سه روز مختصری پاک شود و مدت پاک شدن به قدری کم باشد که بگویند در تمام سه روز در فرج خون بوده باز هم حیض است.

مسأله ۴۳۶:

لازم نیست شب اول و شب چهارم را خون ببیند ولی باید در شب دوم و سوم خون قطع نشود، پس اگر از طلوع آفتاب روز اول تا غروب روز سوم پشت سرهم خون بیاید، یا در وسطهای روز اول شروع شود و در همان موقع از روز چهارم قطع شود و در شب دوم و سوم هم هیچ خون قطع نشود، حیض است.

مسأله ۴۳۷:

اگر سه روز پشت سر هم خون ببیند و پاک شود، چنانچه دوباره خون ببیند و روزهایی که خون دیده و در وسط پاک بوده روی هم از ده روز بیشتر نشود روزهایی هم که در وسط پاک بوده حیض است.

مسأله ۴۳۸:

اگر خونی ببیند که از سه روز بیشتر و از ده روز کمتر باشد و نداند خون دمل است یا خون حیض، چنانچه نداند دمل در طرف چپ است یا طرف راست در صورتی که ممکن باشد مقداری پنبه داخل کند و بیرون آورد پس اگر خون از طرف چپ بیرون آید، خون حیض است و اگر از طرف راست بیرون آید خون دمل است.

مسأله ۴۳۹:

اگر خونی ببیند که از سه روز بیشتر و از ده روز کمتر باشد و نداند خون حیض است یا زخم، اگر قبلاً- حیض بوده حیض و اگر پاک بوده پاک قرار دهد و چنانچه نمی‌داند پاک بوده یا حیض همه چیزهایی را که بر حائض حرام است ترک کند و همه عبادتهایی که زن غیر حائض انجام می‌دهد به جا آورد.

مسأله ۴۴۰:

اگر خونی ببیند و شک کند که خون حیض است یا نفاس، چنانچه شرایط حیض را داشته باشد، باید حیض قرار دهد.

مسأله ۴۴۱:

اگر خونی ببیند و نداند خون حیض است یا بکارت، باید خود را وارسی کند، یعنی مقداری پنبه داخل فرج نماید و کمی صبر کند بعد بیرون آورد پس اگر اطراف آن آلوده باشد، خون بکارت است و اگر به همه آن رسیده، حیض است.

مسأله ۴۴۲:

اگر کمتر از سه روز خون ببیند و پاک شود و بعد از سه روز دوباره خون ببیند و سه روز ادامه داشته باشد خون دوّم حیض است و خون اوّل حیض نیست.

احکام حائض

مسأله ۴۴۳:

چند چیز بر حائض حرام است:

اوّل:

عبادتهایی که مانند نماز باید با وضو یا غسل یا تیمم به جا آورده شود، ولی به جا آوردن عبادتهایی که وضو و غسل و تیمم برای آنها لازم نیست، مانند نماز میّت، مانعی ندارد.

دوّم:

تمام چیزهایی که بر جنب حرام است و در احکام جنابت گفته شد.

سوّم:

جماع کردن در فرج، که هم برای مرد حرام است و هم برای زن، اگر چه به مقدار ختنه گاه داخل شود و منی هم بیرون نیاید بلکه احتیاط واجب آن است که مقدار کمتر از ختنه گاه را هم داخل نکند و وطی کردن در دُبُر زن حائض، اگر راضی باشد، کراهت شدیده دارد.

مسأله ۴۴۴:

جماع کردن در روزهایی هم که حیض زن قطعی نیست ولی شرعاً باید برای خود حیض قرار دهد حرام است.

پس زنی که بیشتر از ده روز خون می‌بیند و باید به دستوری که بعداً گفته می‌شود روزهای عادت خویشان خود را حیض قرار دهد، شوهرش نمی‌تواند در آن روزها با او نزدیکی نماید.

مسأله ۴۴۵:

اگر شماره روزهای حیض زن به سه قسمت تقسیم شود و مرد در قسمت اوّل آن، با زن خود در قُبُل جماع کند، بنا بر احتیاط واجب باید هیجده نخود طلا کفّاره به فقیر بدهد و اگر در قسمت دوّم جماع کند، نه نخود طلا و اگر در قسمت سوّم جماع کند، باید چهار نخود و نیم بدهد. مثلاً زنی که شش روز خون حیض می‌بیند، اگر شوهرش در شب یا روز اوّل و دوّم با او جماع کند باید هیجده نخود طلا بدهد و در شب یا روز سوّم و چهارم نه نخود و در شب یا روز پنجم و ششم باید چهار نخود و نیم بدهد.

مسأله ۴۴۶:

وطی در دُبُر زن حائض، کفاره ندارد.

مسأله ۴۴۷:

اگر قیمت طلا در وقتی که جماع کرده با وقتی که می‌خواهد به فقیر بدهد فرق کرده باشد، باید قیمت وقتی را که می‌خواهد به فقیر بدهد حساب کنید.

مسأله ۴۴۸:

اگر کسی هم در قسمت اول و هم در قسمت دوم و هم در قسمت سوّم حیض، با زن خود جماع کند، باید هر سه کفاره را که روی هم سی و یک نخود و نیم می‌شود بدهد.

مسأله ۴۴۹:

اگر انسان بعد از آن که در حال حیض جماع کرده و کفاره آن را داده دوباره جماع کند باز هم باید کفاره بدهد.

مسأله ۴۵۰:

اگر با زن حائض چند مرتبه جماع کند و در بین آنها کفاره ندهد احتیاط واجب آن است که برای هر جماع یک کفاره بدهد.

مسأله ۴۵۱:

اگر مرد در حال جماع بفهمد زن حائض شده، باید فوراً از او جدا شود و اگر جدا نشود بنا بر احتیاط واجب باید کفاره بدهد.

مسأله ۴۵۲:

اگر مرد بـا زن حائض زنا کنـد یا با زن حائض نامحرمی به گمان این که عیال خود اوست جماع نمایـد، احتیاط واجب آن است که کفاره بدهد.

مسأله ۴۵۳:

کسـی که نمی‌تواند کفاره بدهد بنا بر احتیاط باید به اندازه سـیر شدن یک فقیر گرسـنه: صدقه بدهد و اگر نمی‌تواند استغفار کند و هر وقت توانست باید کفاره را بدهد.

مسأله ۴۵۴:

طلاق دادن زن در حال حیض، به طوری که در کتاب طلاق گفته می‌شود باطل است.

مسأله ۴۵۵:

اگر زن بگوید:
حائضم یا از حیض پاک شده‌ام، باید حرف او را قبول کرد.

مسأله ۴۵۶:

اگر زن در بین نماز حائض شود، نماز او باطل است.

مسأله ۴۵۷:

اگر زن در بین نماز شک کنـد که حائض شـده یا نه، نماز او صـحیح است ولی اگر بعـد از نماز بفهمد که در بین نماز حائض شده نمازی که خوانده باطل است.

مسأله ۴۵۸:

بعـد از آن که زن از خون حیض پاک شـد، واجب است برای نماز و عبادتهای دیگری که بایـد با وضو یا غسل یا تیمم به جا آورده شود، غسل کند و دسـتور آن مثل غسل جنابت است ولی برای نماز پیش از غسل یا بعد از آن بهتر است وضو هم بگیرد و اگر پیش از غسل وضو بگیرد افضل است.

مسأله ۴۵۹:

بعـد از آن که زن از خون حیض، پـاک شـد، اگر چه غسل نکرده باشـد، طلاق او صـحیح است و شوهرش هم می‌توانـد با او جماع کنـد، ولی احتیـاط مسـتحب آن است که پیش از غسل از جماع با او خود داری نمایـد. اما کارهای دیگری که در وقت حیض بر او حرام بوده مانند توقف در مسجد و مس خط قرآن، تا غسل نکند بر او حلال نمی‌شود.

مسأله ۴۶۰:

اگر آب برای غسل کافی نباشـد ولی به انـدازه‌ای باشـد که بتوانـد وضو بگیرد، بایـد وضو بگیرد و عوض غسل تیمم نماید و اگر به اندازه هیچ یک از آنها آب ندارد، باید دو تیمّم کند، یکی بدل از غسل و دیگری بدل از وضو.

مسأله ۴۶۱:

نمازهای یومیه‌ای که زن در حال حیض نخوانده قضا ندارد. ولی روزه‌های واجب را باید قضا نماید.

مسأله ۴۶۲:

هر گاه وقت نماز داخل شود و بداند که اگر نماز را تأخیر بیندازد حائض می‌شود باید فوراً نماز بخواند.

مسأله ۴۶۳:

اگر زن نمـاز را تـأخیر بینـدازد و از اوّل وقت به انـدازه انجـام واجبـات یک نماز بگـذرد و حائض شود، قضای آن نماز بر او واجب است، ولی در تنـد خوانـدن و کنـد خواندن و چیزهای دیگر باید ملاحظه حال خود را بکند؛ مثلاً زنی که مسافر نیست اگر اول ظهر نمـاز نخوانـد، قضـای آن در صورتی واجب می‌شود که به مقـدار خوانـدن چهـار رکعت نماز به دسـتوری که گفته شـد از اوّل ظهر بگذرد و حائض شود و برای زنی که مسافر است گذشتن وقت به مقدار خواندن دو رکعت کافیست و نیز باید ملاحظه تهیه شرایطی را که دارا نیست بنمایـد. پس اگر به مقـدار فراهم آوردن آن مقـدمات و خوانـدن یک نماز بگذرد و حائض شود قضا واجب اسـت وگرنه واجب نیست.

مسأله ۴۶۴:

اگر زن در آخر وقت نماز از خون پاک شود و به انـدازه غسل و وضو و مقـدمات دیگر نماز ماننـد تهیّه کردن لباس یا آب کشـیدن آن و خوانـدن یک رکعت نماز یا بیشتر از یک رکعت وقت داشـته باشـد، بایـد نماز را بخواند و اگر نخواند باید قضای آن را به جا آورد.

مسأله ۴۶۵:

اگر زن حائض به انـدازه غسل وقت نـدارد ولی می‌تواند با تیمم نماز را در وقت بخواند آن نماز بر او واجب نیست، اما اگر گذشـته از تنگی وقت تکلیفش تیمم است مثل آن که آب برایش ضرر دارد، باید تیمم کند و آن نماز را بخواند.

مسأله ۴۶۶:

اگر زن حائض بعد از پاک شدن شک کند که برای نماز وقت دارد یا نه، باید نمازش را بخواند.

مسأله ۴۶۷:

اگر به خیال این که به اندازه تهیه مقدمات نماز و خواندن یک رکعت وقت ندارد نماز نخواند و بعد بفهمد وقت داشته، باید قضای آن نماز را به جا آورد.

مسأله ۴۶۸:

مستحب است زن حائض در وقت نماز، خود را از خون پاک نماید و پنبه و دستمال را عوض کند و وضو بگیرد و اگر نمی‌تواند وضو بگیرد تیمم نماید و در جای نماز رو به قبله بنشیند و مشغول ذکر و دعا و صلوات شود.

مسأله ۴۶۹:

خواندن و همراه داشتن قرآن و رساندن جایی از بدن به حاشیه و مابین خطهای قرآن و نیز خضاب کردن به حنا و مانند آن برای حائض مکروه است.

(۲۵)

پی‌نوشتها:

(۱) – بقره / ۲۲۲.

(۲) – تفسیر المیزان.

(۳) – تفسیر کوثر / ج ۱ / ص ۵۲۴ – ۵۲۵.

(۴) – تفسیر نمونه / ج ۲ / ص ۱۳۸.

(۵) – تفسیر نمونه / ج ۲ / ص ۱۴۳ و ۱۴۴.

(۶) – علل الشرایع / ج ۱ / باب ۲۱۵ / ص ۹۱۳.

(۷) – فاطمه شادمانی دل پیامبر / فاطمه الزهرا بهجهٔ قلب المصطفی / ص ۲۲۹.

(۸) – همان / ص ۲۲۹.

(۹) مقصود اشاعره هستند که علیت را انکار و ترجیح بلامرجح را جایز دانسته‌اند.

(۱۰) – به حاشیه‌ی شرح مولی صالح مازندرانی (ره) بر اصول کافی / ج ۵ / ص ۱۶۸ مراجعه کنید.

(۱۱) – صحیفه‌ی سجادیه، دعای هفتم:

سخنی در مقابل قدرت تو رام و مطیع گشته و اسباب و علل به لطف تو سبب شده‌اند.

(۱۲) – مخفی نماند که معجزه از نظام علت بیرون نیست، بلکه خود دارای علل و اسبابیست که برای ما تازگی دارد و از قبل شناخته شده نیست. معجزه خارق عادت است نه خارق علل و اسباب.

(۱۳) – بقره / ۲۲۲.

(۱۴) – نهج البلاغه / خطبه‌ی ۷۸.

(۱۵) – احزاب / ۳۳.

(۱۶) – بحارالانوار / ج ۴۳ / ص ۱۶

(۱۷) – علل الشرایع / ج ۱ / باب ۲۱۵ / ص ۹۱۵، من لا یحضر الفقیه / ج ۱ / ص ۱۱۹.

(۱۸) – علل الشرایع / ج ۱ / باب ۲۱۸ / ص ۹۱۹.

(۱۹) – علل الشرایع / ج ۱ / باب ۲۱۹ / ص ۹۱۹.

(۲۰) – علل الشرایع / ج ۱ / باب ۲۳۶ / ص ۹۳۹.

(۲۱) – پرسشهای مردم و پاسخهای امام باقر عَلَیْهِ السَّلَام / ص ۵۱۶.

(۲۲) – فاطمه زهرا شادمانی قلب پیامبر صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّم / ص ۴۳۴.

(۲۳) – من لا یحضره الفقیه – ترجمه؛ ج ۱، ص: ۱۲۳ – ۱۲۴.

(۲۴) – من لا یحضره الفقیه – ترجمه؛ ج ۵، ص: ۳۹.

(۲۵) – توضیح المسائل آیت الله العظمی فاضل لنکرانی (ره)

منابع و مآخذ

۱ – تفسیر کوثر / یعقوب جعفری / انتشارات هجرت / چاپ اول / بهار ۱۳۸۶.

۲ – تفسیر المیزان / علامه طباطبایی

۳ – تفسیر نمونه / ناصر مکارم شیرازی / انتشارات دارالکتب الاسلامیه / چاپ سی و هفتم / سال ۱۳۸۲.

۴ – علل الشرایع / شیخ صدوق، مترجم:

سید محمد جواد ذهنی تهرانی / انتشارات مؤمنین / چاپ دوم / ۱۳۸۱.

۵ – فاطمه الزهرا بهجهٔ قلب المصطفی / احمد رحمانی همدانی، مترجم:

دکتر سید حسن افتخارزاده / چاپ چهارم، بهار ۱۳۸۱.

۶ – مسائل عصر جدید / سید مهدی غضنفری / ناشر مؤلف، چاپ اول، ۱۳۷۲.

۷ – پرسشهای مردم و پاسخهای امام محمد باقر عَلَیْهِ السَّلَام / احمد قاضی زاهدی، مترجم:

محمد حسین رحیمیان / نشر حاذق / چاپ اول / بهمن ۱۳۸۱.

۸ – توضیح المسائل / آیت الله فاضل لنکرانی (ره).

۹ – مجله عصر پزشکی / اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۰.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار–ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در

دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی

جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج – به سندش، از امام حسین علیه السلام –: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹